

Datum van
inontvangstneming

:

11/08/2017

Zaak C-418/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

10 juli 2017

Verwijzende rechter:

Amtsgericht Nürnberg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

19 juni 2017

Verzoekende partijen:

■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■

Verwerende partij:

Sun Express Deutschland GmbH

[omissis]

Amtsgericht Nürnberg

[omissis]

In het geding tussen

1) ■■■■ ■■■■ [omissis] Fürth

– verzoeker –

2) ■■■■ ■■■■ [omissis] Fürth

– verzoekster –

[omissis]

en

Sun Express Deutschland GmbH, [omissis] Frankfurt

– verweerster –

[omissis]

[Or. 2]

betreffende een vordering

heeft het Amtsgericht Nürnberg (rechter in eerste aanleg Nürnberg) [omissis] op 19 juni 2017 de volgende beslissing gegeven:

Beslissing

I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

II. Aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen worden overeenkomstig artikel 234 EG-Verdrag de volgende prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van artikel 4, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91:

a) Valt de omboeking naar een andere vlucht een situatie binnen de werkingssfeer van artikel 4, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004?

b) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Is deze bepaling ook van toepassing op een omboeking die niet uitgaat van de luchtvaartmaatschappij, maar alleen van de reisorganisator?

[Or. 3]

Motivering

- 1 I. Verzoekster vordert van de verwerende luchtvaartmaatschappij betaling van compensatie overeenkomstig artikel 7 verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (PB EG L 46 van 17.02.2004, blz. 1; hierna: „verordening”), vermeerderd met rente. Verzoekers hebben bij Beluga Reisen GmbH (hierna: „reisorganisator”) een vliegpakketreis naar Egypte geboekt. De door verweerster uitgevoerde heenvlucht met vluchtnummer XG4669 naar Hurghada zou op 14 mei 2016 om 8.15 uur vanuit Nürnberg vertrekken, met

aankomst om 13.40 uur Op 11 mei 2016 werden verzoekers door de reisorganisator in kennis gesteld van het feit dat de heenvlucht van Nürnberg naar Hurgada werd omgeboekt naar vlucht nr. XG4667, met vertrek om 19.40 uur en aankomst op 15 mei 2016 om 0.05 uur. Verzoekers werden met deze vlucht vervoerd. Ook de oorspronkelijk geboekte vlucht nr. XG4669 werd door verweerster volgens plan uitgevoerd.

2 Verzoekers zijn van mening dat verweerster op grond van artikel 3, lid 2, onder b), artikel 4, lid 2, en artikel 7 van de verordening verplicht is tot betaling van compensatie ten bedrage van 400,00 EUR, vermeerderd met rente. Verweerster heeft hierop geantwoord dat zij niet heeft geweigerd verzoekers te vervoeren en niet verantwoordelijk was voor de omboeking door de reisorganisator.

3 II. 1. [omissis] [Procedurale kwesties]

[Or. 4]

4 2. Of de vordering wordt toegewezen, is afhankelijk van de uitlegging van artikel 4, lid 3, van de verordening. De behandeling van de zaak moet daarom worden geschorst en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen moet overeenkomstig artikel 234, lid 1, onder b), en lid 3, van het EG-Verdrag worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de in het dictum gestelde vragen.

5 a) Het recht op compensatie waarop verzoekers zich op grond van artikel 7 van de verordening beroepen, vooronderstelt ingevolge artikel 4, lid 3, van de verordening dat de passagiers de toegang tot een vlucht tegen hun wil is geweigerd. In dit verband rijst om te beginnen de vraag of, en zo ja onder welke voorwaarden, een omboeking van passagiers naar een andere vlucht als weigering van toegang tot een vlucht (vervoersweigering) in de zin van artikel 4, lid 3, van de verordening kan worden aangemerkt.

6 „Instapweigering” wordt in artikel 2, onder j), van de verordening juridisch gedefinieerd als de weigering om passagiers op een vlucht te vervoeren hoewel zij zich voor instappen hebben gemeld volgens de voorwaarden van artikel 3, lid 2, zonder dat de instapweigering is gebaseerd op redelijke gronden.

7 Uit een letterlijke uitlegging van artikel 4, lid 3, van de verordening zou, gelet op de bewoordingen ervan, kunnen volgen dat er alleen sprake is van een vervoersweigering indien passagiers aan de boarding gate worden afgewezen.

8 Uit een teleologische uitlegging zou, gelet op het doel van die bepaling om passagiers bescherming te bieden, evenwel kunnen volgen dat de omboeking aldus moet worden opgevat dat ermee wordt vooruitgelopen op een vervoersweigering.

9 Het Bundesgerichtshof heeft in zijn bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ingediende verzoek om een prejudiciële beslissing van

7 oktober 2008 [omissis] – waarop het Hof van Justitie niet hoefde te beslissen – in dit verband het volgende benadrukt:

[Or. 5]

- 10 „In overweging 5 van de verordening wordt opgemerkt dat aangezien het onderscheid tussen geregeld en ongeregeld luchtvervoer steeds meer vervaagt, de bescherming van de passagiers niet alleen dient te gelden voor geregelde, maar ook voor ongeregelde vluchten, met inbegrip van vluchten in het kader van pakketreizen.
- 11 Dit zou alleen maar kunnen betekenen dat passagiers die een pakketreis hebben geboekt, net zoals passagiers die een lijnvlucht hebben geboekt, moeten worden beschermd tegen vertragingen, annuleringen van vluchten en instapweigering door de luchtvaartmaatschappij. Hiervoor zou ook kunnen pleiten dat de normadressaat van artikel 4, lid 1, van de verordening de luchtvaartmaatschappij is die de vlucht uitvoert, en die, wanneer zij redelijkerwijs de instapweigering kan verwachten, eerst dient te vragen of er vrijwilligers zijn die hun boekingen willen opgeven in ruil voor bepaalde voordelen, onder voorwaarden die moeten worden overeengekomen tussen de betrokken passagier en de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert. Bovendien heeft de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert ingevolge artikel 4, lid 2, van de verordening het recht om passagiers tegen hun wil de toegang tot de vlucht te weigeren indien – en alleen indien – het aantal vrijwilligers dat zich aanbiedt niet voldoende is om de resterende passagiers met boeking te laten meevliegen op de vlucht. Hierbij zou de in artikel 4, lid 3, van de verordening bedoelde vervoersweigering kunnen aanknopen, temeer daar de luchtvaartmaatschappij in de actief geformuleerde Franse en Spaanse taalversies uitdrukkelijk wordt genoemd als degene die weigert passagiers aan boord te nemen en derhalve ten aanzien van deze passagiers onverwijld verplicht is tot betaling van compensatie overeenkomstig artikel 7 en tot verlening van bijstand overeenkomstig de artikelen 8 en 9 (*„S’il refuse des passagers à l’embarquement contre leur volonté, le transporteur aérien effectif indemnise immédiatement ces derniers conformément à l’article 7, et leur offre une assistance conformément aux articles 8 et 9.”* – *„En caso de que deniegue el embarque a los pasajeros contra la voluntad de estos, el transportista aéreo encargado de efectuar el vuelo deberá compensarles [Or. 6] inmediatamente de conformidad con el artículo 7 y prestarles asistencia de conformidad con los artículos 8 y 9.”*), terwijl in tal van andere taalversies (waaronder de Engelse, de Zweedse, de Nederlandse, de Deense, de Italiaanse en de Portugese), net als in de Duitse versie, artikel 4, lid 3, van de verordening passief is geformuleerd zodat uit de tekst niet valt op te maken wie de verantwoordelijkheid voor de weigering draagt.
- 12 Uit het streven van de wetgever om met de verordening ook de bescherming bij vluchten in het kader van pakketreizen te verbeteren, zou echter ook kunnen volgen dat de omboeking van een pakketreiziger moet worden beschouwd als weigering om hem met de (oorspronkelijk) geboekte vlucht te vervoeren.

- 13 Uit het oogpunt van de passagier, die niet met de omboeking heeft ingestemd, komt de omboeking neer op een weigering om hem met de geplande vlucht te vervoeren. De omboeking kan derhalve in theorie worden gesplitst in een weigering van het voorziene vervoer en de boeking op een nieuwe vlucht. Het zou daarom noodzakelijk kunnen zijn om ook de omboeking als instapweigering te kwalificeren, teneinde te voorkomen dat de pakketreiziger de bescherming van de verordening wordt ontzegd doordat hij – anders dan een passagier op een lijnvlucht – niet pas aan de boarding gate wordt afgewezen, maar reeds eerder op een andere vlucht wordt geboekt, omdat bij pakketreizen vaker dan bij lijnvluchten reeds bij voorbaat zal kunnen worden beoordeeld of er voldoende plaatsen voor alle aan de boarding gate te verwachten passagiers zullen zijn.”
- 14 Uit de uitlegging van artikel 4, lid 3, van de verordening zou echter ook kunnen volgen dat het van de inhoud van de kennisgeving van de omboeking afhangt of de omboeking vooruitloopt op de vervoersweigering en of de reisorganisator slechts gebruik maakt van een (daadwerkelijk bestaande of vermeende) bij het vervoersrecht verleende bevoegdheid om het tijdstip **[Or. 7]** van de reis te wijzigen (arrest van het Bundesgerichtshof van 17 maart 2015, [omissis] punt 27).
- 15 Het Landgericht Düsseldorf stelt zich daarentegen in zijn arrest van 21 februari 2014 ([omissis] punten 25 e.v.) op het standpunt dat een 14 dagen voor vertrek aangekondigde omboeking alleen als vervoersweigering kan worden aangemerkt wanneer de betrokken passagier niet met de omboeking instemt en actief zijn wens te kennen geeft om alsnog de oorspronkelijk geboekte vlucht te nemen. Dit zou ook het geval kunnen zijn wanneer de kennisgeving, zoals in casu, drie dagen vóór vertrek geschiedt, aangezien verzoekers een dergelijke wens dankzij digitale media ook binnen drie dagen aan verweerster zouden kunnen meedelen.
- 16 De eerste prejudiciële vraag strekt ertoe vast te stellen hoe de verordening in dit verband dient te worden uitgelegd.
- 17 b) Indien het in het beginsel mogelijk is om de omboeking als vervoersweigering aan te merken, rijst voorts de vraag of ook een omboeking door de reisorganisator waarbij de passagier de pakketreis heeft geboekt, een vervoersweigering inhoudt.
- 18 Het Bundesgerichtshof heeft dienaangaande in zijn verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 7 oktober 2008 [omissis], waarop het Hof van Justitie niet hoefde te beslissen (zie hierboven), het volgende verklaard:
- 19 „Zoals reeds uiteengezet, verschaft de tekst van artikel 4, lid 3, van de verordening, althans in de passief geformuleerde taalversies, geen eenduidig antwoord.
- 20 Aan de kwalificatie van dergelijke omboekingen als vervoersweigering zou in de weg kunnen staan dat de verordening – althans in de eerste plaats – bepaalt welke verplichtingen rusten op de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert in geval

van [Or. 8] vertraging of annulering van een vlucht of bij afwijzing van passagiers aan de boarding gate. Bijgevolg is ook de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, en niet de reisorganisator, verplicht tot betaling van compensatie overeenkomstig artikel 7 en tot verlening van bijstand overeenkomstig de artikelen 8 en 9. Aangezien de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, mogelijksterwijs helemaal geen invloed kan uitoefenen op de omboeking door de reisorganisator (bijvoorbeeld indien deze omboekt omdat hij een groter aantal pakketreizigers moet vervoeren dan het aantal plaatsen dat hij bij de maatschappij heeft geboekt), zou dit kunnen impliceren dat de luchtvaartmaatschappij niet aansprakelijk kan worden gehouden voor een handeling van een niet door haar instructies gebonden reisorganisator.

- 21 Anderzijds zal de pakketreiziger bij een overplaatsing (omboeking) vaak niet kunnen nagaan op wiens initiatief de wijziging daadwerkelijk is uitgevoerd, vooral wanneer hij geen nadere informatie daarover ontvangt, maar hem alleen wordt gemeld dat een omboeking plaatsvindt. Dit zou ervoor kunnen pleiten omboeking door derden zoals de reisorganisator, niet anders te behandelen dan omboeking door de luchtvaartmaatschappij. Bovendien zou de beperking van de aansprakelijkheid tot handelingen van de luchtvaartmaatschappij ertoe kunnen leiden dat de verantwoordelijkheid jegens de passagier op de niet aansprakelijke partner wordt afgewenteld. Het lijkt daarom denkbaar dat de verordening de passagiers tegen dergelijke onzekerheden beoogt te beschermen en ook voor deze gevallen voorziet in een eenvoudige claim op de luchtvervoerder waarmee de reiziger voor zijn vervoer in ieder geval contact moet opnemen. Een dergelijke uitlegging zou ook stroken met een in de Duitse rechtsleer met betrekking tot reizen bepleite opvatting dat een overplaatsing (omboeking) ingevolge strekking en doel van de verordening als instapweigering moet worden beschouwd, aangezien de luchtvaartmaatschappij of de reisorganisator anders de rechtsgevolgen van de verordening door omboeking op latere vluchten of externe charters zou kunnen omzeilen [...].

[Or. 9]

- 22 Indien de luchtvaartmaatschappij in de externe verhouding jegens de passagier aansprakelijk is wegens een onjuiste verdeling in te interne verhouding tussen luchtvaartmaatschappij en reisorganisator, kan dit mogelijk worden verholpen door aan de luchtvaartmaatschappij, wanneer zij zelf niet verantwoordelijk was voor de omboeking, recht op compensatie jegens de reisorganisator toe te kennen. Dit wordt door de verordening weliswaar niet rechtstreeks geregeld, maar overeenkomstig artikel 13 ervan doet de verordening geen afbreuk aan andere rechten op compensatie en in dit verband vermeldt zij uitdrukkelijk het recht op terugbetaling jegens reisorganisators.”
- 23 De verwijzende rechter sluit zich aan bij deze redenering.
- 24 3. Indien beide prejudiciële vragen bevestigend moeten worden beantwoord, zal de compensatievordering van verzoekers moeten worden toegewezen.

- 25 Voor zover de verwijzende rechter kan nagaan, zijn de prejudiciële vragen tot dusver niet beantwoord. Op het door het Bundesgerichtshof ingediende verzoek om een prejudiciële beslissing van 7 oktober 2008, [omissis] dat identieke prejudiciële vragen bevatte, hoefde het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen niet te beslissen. Die zaak werd door het Hof van Justitie onder zaaknummer C-525/08 behandeld en met de doorhaling ervan afgedaan.

[omissis]